

BMP-0790-4-10/2015/EW

Warszawa, dnia 4 listopada 2015 r.

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

W odpowiedzi na wystąpienie Pana Rzecznika z dnia 22 października 2015 roku (sygn. V.532.2.2015.MS) w sprawie *polityki państwa wobec repatriantów i osób pochodzenia polskiego mieszkających na terenach byłego ZSRR*, przekazane przy piśmie Ministra – Członka Rady Ministrów Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2015 roku (sygn. SPRM.4452.34.29.2015.DS) uprzejmie przedstawiam co następuje.

Na wstępie pragnę wskazać, że Rząd Rzeczypospolitej Polskiej (RP), dążąc do stworzenia rodakom możliwości sprawnego przyjazdu do ojczyzny, przewidział w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach* (Dz. U. poz. 1650 z późn. zm.) prawo do osiedlania się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osób o polskim pochodzeniu. Przepisy ww. ustawy, które weszły w życie z dniem 1 maja 2014 roku wprowadziły rozwiązania ułatwiające osiedlenie się na terytorium RP cudzoziemcom polskiego pochodzenia. Osobom, których pochodzenie polskie zostało stwierdzone zgodnie z ww. ustawą, przyznane zostało prawo do uzyskania zezwolenia na pobyt stały na terytorium Polski. Możliwość udzielenia zezwolenia na pobyt stały wprowadzono również na rzecz posiadaczy Karty Polaka. Jednocześnie należy wskazać, że zgodnie z ustawą z dnia 2 kwietnia 2009 r. *o obywatelstwie polskim* (Dz. U. z 2012 r., poz. 161 z późn. zm.) osoby posiadające polskie pochodzenie, które osiedlą się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą po upływie dwóch lat nabyć obywatelstwo polskie. W ciągu ostatnich lat w powyższym trybie osiedliło się w Polsce około 11 tys. osób, co jednoznacznie wskazuje na skuteczność przyjętego rozwiązania. Warto również wskazać, że od maja do grudnia 2014 roku wydano ponad 2300 pozytywnych decyzji z uwagi na wyżej wymienione przesłanki.

Odnosząc się szczegółowo do zagadnień podniesionych w wystąpieniu uprzejmie informuję, że ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. *o repatriacji* (t.j.: Dz. U. z 2014 r., poz. 1392), zwana dalej

„ustawą”, określając obowiązki administracji publicznej w zakresie repatriacji, precyzyjnie opisuje również procedurę repatriacyjną. Wskazana procedura rozpoczyna się z chwilą złożenia przez zainteresowanego wniosku o wydanie wizy w celu repatriacji we właściwym według miejsca zamieszkania Konsulacie RP. Konsul na jego podstawie i po przeprowadzeniu rozmowy z zainteresowanym, wydaje decyzję o polskim pochodzeniu wnioskodawcy (art. 5 ustawy). W tym miejscu warto wskazać, że wobec osób ubiegających się o repatriację do Polski nie stawia się wymogu biegłej znajomości języka polskiego. Osoby składające wniosek o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji odbywają rozmowę z konsulem, który w jej trakcie określa stopień znajomości języka polskiego przez wnioskodawcę, a informację o tym umieszcza w części VI wniosku „Adnotacje urzędowe” w pkt 2 pt. „Stopień znajomości języka polskiego”, gdzie ma do dyspozycji określone prawem cztery stopnie: bardzo dobry, dobry, słaby, brak. Wskazanie któregośkolwiek z ww. stopni nie pozbawia wnioskodawcy możliwości ubiegania się o wizę repatriacyjną. Powyższe stanowi jedynie praktyczną informację wykorzystywaną w toku dalszych procedur osiedleniowych wskazującą zakres ewentualnych działań adaptacyjnych, które powinny być realizowane po przybyciu wnioskodawcy do Polski. Ponadto pragnę zwrócić uwagę, że od decyzji konsula w sprawie polskiego pochodzenia służy odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych, tym samym zapewniony jest skuteczny nadzór nad wykonywanymi przez konsula kompetencjami.

Następnie wniosek wraz z całością akt jest przesyłany przez Konsula do Ministra Spraw Wewnętrznych w celu uzyskania zgody na wydanie przedmiotowej wizy. Przed wyrażeniem zgody Minister opiniuje wniosek pod względem bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego (art. 12b ust. 2 ustawy). Wniosek jest także szczegółowo opiniowany przez wojewodę, w zakresie przewidzianych dla wnioskodawcy warunków do osiedlenia się. Po zasięgnięciu opinii, o których mowa wyżej oraz jednoznacznym ustaleniu, że przyszły repatriant legitymuje się warunkami do osiedlenia, Minister Spraw Wewnętrznych wydaje zgodę na wydanie wizy repatriacyjnej.

W nawiązaniu do podniesionego przez Pana Rzecznika zagadnienia dotyczącego realizacji programów adaptacyjnych skierowanych do repatriantów uprzejmie informuję, że m.in. ta kwestia została ujęta w przedstawionym dniu 16 października 2015 roku przez przedstawicieli Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych *Wieloletnim Programie Rządowym dla Repatriantów „Powrót do domu”*, zwanym dalej „Programem”.

Główne założenia *Programu* dotyczą objęcia repatriantów indywidualnymi, realizowanymi w miejscu osiedlenia programami adaptacyjnymi, ujednoczenia zasad wsparcia dla samorządów angażujących się w akcję repatriacyjną i zwiększenie maksymalnej kwoty dotacji o około 1/3, objęcia aktywizacją zawodową również małżonków repatriantów oraz pomocą finansową na pokrycie kosztów wynajmu mieszkania, dla tych repatriantów, którzy zdecydują się sami wynająć mieszkanie. Należy

również wskazać, że *Program* przewiduje dopłaty do najmu lokalu mieszkalnego przez 12 miesięcy, a w niektórych przypadkach - przez 24 miesiące.

Jednocześnie warto nadmienić, że podstawowym celem programu adaptacyjnego jest usamodzielnienie się rodziny repatrianta.

Indywidualny program adaptacyjny pozwoli na pokrycie kosztów związanych m.in. z utrzymaniem, nauką języka polskiego czy podnoszeniem kwalifikacji zawodowych. W okresie do 12 miesięcy od dnia przyjazdu do Polski repatrianci będą mieli możliwość skorzystania z kursów nauki języka polskiego oraz kursów zawodowych realizowanych w miejscu osiedlenia. Podobnie jak obecnie, program adaptacyjny dla repatriantów będzie opierał się na współpracy rządu z władzami samorządowymi, ale na korzystniejszych dla nich warunkach, bowiem każdy samorząd, który zdecyduje się przyjąć repatriantów otrzyma wsparcie finansowe w wyższej niż dotychczas kwocie.

Uprzejmie informuję, że na repatriację planowane jest przeznaczenie z budżetu państwa co najmniej 30 mln zł rocznie, przy czym zakłada się, że zasięg *Programu* będzie się systematycznie powiększał. W 2016 roku prognozuje się sprowadzenie do Polski w ramach *Programu* 300 - 400 osób, w 2017 roku 500 - 600 osób, a następnie około 600 - 800 osób każdego roku.

Przedstawiając powyższe pragnę jednocześnie nadmienić, że powyższe zagadnienia, jak również inne aspekty omawianej problematyki, stanowią przedmiot prowadzonej na bieżąco korespondencji z Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich, tj. m.in. w pismach z dnia 10 lutego oraz 28 października 2015 roku kierowanych do Dyrektora Zespołu Prawa Administracyjnego i Gospodarczego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich.

MINISTER
SPRAW WNEBRZNYCH
z. up. Stanisław KROCY
Podsekretarz Stanu

Otrzymuje:
Sekretariat Prezesa Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.